

Jordbävningen på Kios

Återutgivning av text från 1881

En gratis e-bok från
e-boksforlaget.se

Jordbävningen

på Kios

– Återutgivning av text från 1881

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-213-8

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om den jordbävning som i april 1881 förstörde stora delar av den grekiska ön Kios (öns namn stavas i dag Chios).

Den korta texten är illustrerad med flera teckningar från ön före och efter den kraftiga jordbävningen.

Den här texten publicerades ursprungligen den 14 maj år 1881 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Från Kios". Texten publicerades anonymt.

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksforlaget.se i augusti 2016.

Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg – men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Jordbävningen på Kios år 1881

Den här texten publicerades ursprungligen den 14 maj år 1881 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Från Kios". Texten publicerades anonymt.

Från Kios, den lilla ön vid Mindre Asiens kust, hvilken för sitt härliga klimat och sin fruktbarhet af turkarne erhållit namnet »Arkipelagens paradys», meddela vi dag tvenne teckningar. Som bekant hemsöktes ön i april månad detta år af en jordbävning, hvilken ödelade en stor del af densamma, särskildt de talrika välmående byarna på öns sydliga del äfvensom hufvudstaden, med samma namn som ön, och det är denna anledning som på sista tiden åter bragt Kios namn på tal och gifvit den ett rum bland den illustrerade pressens bilder till dagskrönikan.

Det är ej första gången Kios varit utsatt för olyckshändelser af liknande slag. Talrika vitnesbörd gifva vid handen att starka vulkaniska krafter en gång här varit i verksamhet, och att de ännu ej uttömt sina krafter bevisas bäst deraf att sällan något år förgår utan att mer eller mindre starka jordstötter förmärkas. Den senaste, hvilken inträffade den 10 april, öfverträffade dock sina föregångare i styrka, och endast få ögonblick voro tillräckliga för att förvandla den blomstrande huf-

vudstaden, hvilken efter sin fästning oftare benämnes Kastro än Kios, i ruiner, under hvilka många af de olyckliga invånarne funno sin graf.

Som bekant har Kios — måhända med större rätt än någon af sina medtäflare — kämpat för rätten att betraktas såsom Homeros' födelseort, och med stolthet räknar ön en mängd af forntidens berömdaste namn, tragikern Ion, historikern Teopompos, sofisten Teokritos, filosofen Ariston och konstnärerna Glaukos, Malas, Bupalos bland sina söner. Också skola, om man får tro Olivier, äfven våra dagars kioter utmärka sig för sin fina konstnärliga smak och sitt lefvande intresse för andliga idrotter.

Från den klassiska forntiden bevarar Kios, på hvilken en ärfelig släkt af homerider en gång vandrade omkring, i närvarande stund endast ett minnesmärke, den s. k. Homeros' skola, en på spetsen af en enslig klipplåtå uthuggen halfcirkelformig bänk, i hvars mittpunkt reser sig en fyrkantig sten, ungefär med utseende af en talarstol, uppuren af fyra rått utförda djurbilder. Enligt all sannolikhet har detta varit en helgedom invigd åt Kybele (den gamla asiatiska månguddinnan), men folktraditionen menar, att det var här som den blinde sångaren en gång plögade samla sina lärjungar kring sig.

Under gamla tider stod Kios högt i anseende för sin gråa, hvitådriga marmor och sin dyrbara lera, använd i de finaste helleniska krukmakarearbeten. Nu som då är ön berömd för sitt söta och eldiga vin och sin mastix (kådan pistazieträdet), hvilken med begärlighet tuggas af de turkiska qvinnorna och gifvit ön tillnamnet Sakiz-Adasi, mastixön. Oaktadt det turkiska väldet här såsom öfver allt visat sig allt annat än välgörande, är dock exporten såväl af dessa produkter som af citroner och oranger samt bomulls- och sidenvaror ganska betydande.

I närvarande stund räknar ön omkring 40,000 grekiska och turkiska invånare.

FRÅN KIOS: Aplotaria, Kios' förnämsta gata, efter jordbävningen.

FRÅN KIOS: Utsigt af staden Kios, före jordbävningen.

Viktiga ord och personer

Ariston.

[ca 275 f Kr] Grekisk filosof. Ariston var en av sin tids främsta filosofer och skapade en helt ny typ av stoisk filosofi.

Bupalos.

[ca 500 f Kr] Grekisk skulptör. Bupalos och hans familj var några av sin tids främsta skulptörer i marmor, de var framför allt kända för sina kvinnskildringar.

Glaukos.

[ca 600 f Kr] Grekisk skulptör. Arbetade främst i metall och ska ha varit den förste som använde svetsning och lödning för att kombinera olika typer av metall i sin konst.

Homeros.

[700-talet f Kr] Författare till de båda historiska böckerna "Iliaden" och "Odysséen". Det är dock osäkert när och om Homeros har levt.

Ion.

[490 f Kr – 420 f Kr] Grekisk poet, filosof och författare. Var en av sin tids främsta dramatiker men bara fragment av hans verk

finns bevarade. Några av hans mest kända verk var "Hypomnemata", "Chiou Ktisis" och "Syngraphe".

Malas.

[ca 640 f Kr] Grekisk skulptör. Var en av sin tids främsta skulptörer och verksam på den grekiska ön Chios.

Olivier, Guillaume-Antoine.

[1756–1814] Fransk läkare och insektsforskare. Var professor i zoologi. Är mest känd för verket "Le Voyage dans l'Empire Ottoman, l'Égypte et la Perse" (1807) om sina upptäcktsresor i Asien och Mellanöstern. Ödlan "Mesalina olivieri" är döpt efter forskaren.

Orange.

Franskt ord som betyder apelsin.

Teokritos.

[ca 200 f Kr] Grekisk poet från Syrakusa på Sicilien. Räknas som skaparen av diktformen herdediktning. Bara ett 30-tal av Teokritos dikter finns bevarade.

Teopompos.

[född ca 376 f Kr] Grekisk talare och historiker. Växte upp på den grekiska ön Chios. Är mest känd för de historiska verken "Hellenik" och "Filippika" som båda beskriver de antika grekiska rikenas tidiga historia.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott«"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikinger

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)